

Kommunal- og moderniseringsdepartementet

Postboks 8112 Dep
0032 Oslo

Vår dato

10.06.2021

Vår referanse

21/00664-2

Ugradert

Saksbehandler
Ingrid Melve

Innspill om EU-regulering av kunstig intelligens

Bakgrunn

Unit har mottatt henvendelse fra KMD med svarfrist 10. juni 2021 om innspill til EU-kommisjonen sitt forslag til regulering av kunstig intelligens (se referanse 1).

Vurdering

Felles regelverk i EU-området er en fordel for forskning og høyere utdanning. Omfattende internasjonalt samarbeid, høy bruk av skytjenester og små muligheter for markedspåvirkning øker behovet for klar markedsregulering. Forslaget legger oppfølging av reguleringene til nasjonale konkurransemyndighet, samt at det skal opprettes et European Artificial Intelligence Board for standardutvikling og tilrettelegging for implementasjon av regelverk.

Forslaget legger opp til at konkurransemyndighetene får hovedrollen i tilsyn av kunstig intelligens. Med alle avklaringer som vil komme rundt kategorisering og konkretisering av regelverk, vil det i norsk sammenheng være naturlig å bruke kompetanse fra Datatilsynet, Teknologirådet og De nasjonale forskningsetiske komiteene. Gjennom stortingsmelding om dataøkonomi og strategi for kunstig intelligens er det lagt grunnlag for nasjonalt arbeid, med klar kobling til EU-regelverk.

Flere av bruksområdene som nevnes spesielt under høy risiko berører høyere utdanning og forskning, og vil øke kravene til forhåndsvurdering for bruk av kunstig intelligens. Noen av kravene er overlappende med krav som allerede stilles til personvern, informasjonshåndtering, og dokumentasjonskrav bør samordnes. Det legges mye ansvar på at leverandørene av KI-løsninger skal gjøre vurdering. Bruk av kunstig intelligens bør ikke ha så omfattende krav til dokumentasjon at teknologibruk hemmes gjennom økte kostnader eller for høy usikkerhet. Samtidig må innsyn og etterprøvnbarhet sikres både for sluttbrukere, virksomheter og andre aktører.

Kategorisering av løsninger inn på et risikonivå gir enklere forståelse av krav, men åpner også for diskusjon om hvilket nivå en konkret løsning tilhører. Stortingets kunngjøring om forslaget til EU-regulering sier «Høy risiko. Tilskrives AI-systemer som opererer innenfor kritisk infrastruktur (for eksempel transport), utdanning, produktsikkerhets-komponenter, kredittvurderinger og ansettelsesprosesser». Utdanning benytter også løsninger som klart faller i kategorien for minimal risiko (for eksempel Pillespillet som gir sykepleiestudenter mengdetrening i medikamentregning)

eller begrenset risiko (som chatbot for studenter). Tolkning av hva som hører til i hver kategori kan bli en utfordring, for eksempel dersom eksamensresultater som er auto-vurderte av KI er kategorisert til høy risiko, mengdetrening i spill har minimal risiko, og studentene får automatiske tilbakemeldinger fra en chatbot – og det gjøres undervisvurdering. Dersom undervisvurdering inngår i slutt karakter, vil det kunne oppstå diskusjoner. Læringsanalyse kan brukes både i undervisning, læring og vurdering. Undervisvurdering og tilbakemeldinger er nyttige å automatisere, og regelverket legger opp til at mye automatisering som ikke er KI også vil kunne falle inn under regelverket.

Økt tilgang til data og IKT-verktøy med kunstig intelligens vil styrke metodeutviklingen innen forskning, og legge til rette for individtilpassede undervisningsopplegg. Også kunstig intelligens skal være sporbar, forklarbar og gjennomiktig. Stordata-samlinger er viktige forskningsverktøy, og forsvarlig datadeling må etableres for å sikre datakvalitet og datamengde.

Det er behov både for spesialistkompetanse innen kunstig intelligens og profesjonstilpasset digital kompetanse. Utviklingen innen kunstig intelligens, og krav til kompetanse i forhåndsvurderinger øker behovet for fleksible utdanninger for arbeidslivet, slik at man knytter sammen faglige, juridiske og etiske problemstillinger.

Forslag til innspill

For høyere utdanning og forskning vil det være en fordel med felles EU-regler for bruk av kunstig intelligens. Risikoprofiloppdeling avgrensner utfordringene, men vil samtidig kunne skape diskusjoner rundt hva som vurderes å tilhøre hver kategori. For kategorien «Høy risiko» vil det være en fordel om de omfattende dokumentasjons- og revisjonskravene samordnes med eksisterende krav i forbindelse med etiske vurderinger, personvern eller informasjonssikkerhet.

Brukeren i fokus er et hovedmål som er stilt opp for digitalisering i offentlig sektor. Dette medfører at sluttbrukeren må kunne ha tillit til kunstig intelligens som inngår i IT-løsninger, noe som sikres best gjennom digital kompetanse, kritisk tenkning og innsyn. Hovedfokus på leverandører av KI-løsninger gjør at sluttbrukere, tjenesteeiere og andre aktører i økosystemet ikke like enkelt får tilgang på informasjon som bidrar til at kunstig intelligens er sporbar, forklarbar og gjennomiktig. Til sammenligning bidrar åpen forskning til at forskningen både i større grad har tilgjengelige resultater, men også er sporbar, forklarbar og gjennomiktig.

Referanser

1. EU-forslag til regulering
https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_21_1682
2. EUs åpne høring
https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/12527-Artificial-intelligence-ethical-and-legal-requirements_en

3. Nasjonal strategi for kunstig intelligens
<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/nasjonal-strategi-for-kunstig-intelligens/id2685594/>
4. <https://www.stortinget.no/no/Hva-skjer-pa-Stortinget/EU-EOS-informasjon/EU-EOS-nytt/2021/eueos-nytt-23.-april-2021/historisk-eu-regulering-av-kunstig-intelligens-ai/>

Med vennlig hilsen

Sigurd Eriksson
Ass. direktør

Kjersti Røstad
Rådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen håndskrevne signaturer

Vedlegg:

Mottakerliste:
Kommunal- og moderniseringsdepartementet

Kopi til: